

Overgangen til voksenlivet

Våre prioriterte saker i år er bolig og brukerstyrt personlig assistanse - BPA. Disse temaene er valgt, fordi bolig og assistanse handler om overgangen til voksenlivet. Å finne egnet bolig og få tilstrekkelig hjelp i hverdagen er en viktig del av denne prosessen, både for ungdommen selv og foreldrene. Vi ønsker å vise eksempler på ulike løsninger. Vi vil å vise hvordan BPA kan fungere som et frigjøringsverktøy for unge med CP, slik at de kan leve et selvstendig liv og ha trygghet i hverdagen. Derfor arbeider vi nå med to informasjonshefter som vi håper kan være til både inspirasjon og nytte.

For dem som trenger bistand med bolig og BPA, er det kommunene som forvalter ordningene. I arbeidet med disse temaene ser vi nok en gang uforståelig store variasjoner i det kommunale tilbudet. Regjeringen har varslet at det skal settes ned et offentlig utvalg som skal utrede hvordan BPA kan fungere som et likestillingsverktøy. Et ledd i dette arbeidet er at forankringen i lovverket skal endres, fra gjeldende Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. Det betyr at arbeidet vil ta minst to år, før vi ser resultater. Vi er utålmodige og vil følge prosessen med stor interesse.

Vi får mange henvendelser fra medlemmer som mener at de har fått fastsatt for lavt timeantall til å dekke assistansebehovet. I noen tilfeller undrer vi oss over hvordan behovsvurderingen kan bli så ulik, når brukere har samme assistansebehov. Formålet med gjeldende helse- og omsorgstjenestelov er å sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre. Kommunenes behovsvurderinger er preget av stor grad av faglig skjønn. Vi stiller spørsmålet om skjønnsvurderingen

som utøves er faglig godt nok fundert, når resultatet blir så ulikt. I 2016 kom Helsetilsynets tilsynsrapport «Det gjelder livet», som dokumenterte alvorlig svikt i kommunale tjenestene til utviklingshemmede. Tilsynet påpekte for svak ledelse, manglende opplæring og manglende rutiner og dokumentasjon. I rapporten heter det at: «I mange tilsyn ble det påpekt som en alvorlig styrings- svikt at kommunens ledelse ikke følger godt nok med på om brukerne får nødvendige helse- og omsorgstjenester og at de ikke etterspør informasjon om tjenestene fungerer som forutsatt.» Det er grunn til å tro at svikt fortsatt forekommer.

Norge fikk kritikk av FN for at personer med funksjonsnedsettelse ikke likestilles med den øvrige befolkningen. Pleie- og omsorgsperspektivet hos tjenesteytere og politikere overskygger det grunnleggende menneskerettighetsperspektivet når det gjelder mennesker med funksjonsnedsettelse. Vi mener vi trenger lover og forskrifter som tøyler kommunenes handlingsrom for å oppnå gode tjenester uavhengig av bosted.

Kommunenes boligpolitiske virkemidler er mange. Men det hjelper lite om du får hjelp til bolig, men mangler assistanse. På den andre siden er vi skeptiske til at assistanse knyttes til bestemte boformer. Det må være samme rett for personer med CP som for andre å velge hvor de vil bo - og med hvem. Derfor trenger vi fleksible boformer og gode finansieringsordninger for dem som har begrenset evne til å finansiere kjøp av bolig. Vi mener flere med CP bør eie sin egen bolig. I fjor var vårt krav til Stortinget å gi bostøtte til flere som lever på trygdeytelser. Vårt krav er at bostøtten må endres slik at unge uføre og personer med lave trygdeytelser kommer innenfor bostøtteordningen.

Eva Buschmann, generalsekretær

Kontakt oss via vår Facebook-side eller på e-post: post@cp.no.

■ TILSKUERE: Hjelper Ingeborg (til venstre) sammen med deltakerne Sarah (i midten) og Helene i ziplinekø

Enda en vellykket leirsommer

I sommer har 90 deltakere kost seg på sommerleir i regi av CP-foreningen. – Her får jeg fri fra CP-en og kan bare være Sarah, sier Sarah Volleng (22), som er på leir for unge voksne.

TEKST OG FOTO: CHARLOTTE ÅSLAND LARSEN

SOL OG SOMMER PÅ BARNELEIR

Fia Bakke Christophersen (11) fra Tønsberg er på barneleir for første gang. CP-bladet møter 11-åringen i vannkanten utenfor Risøya folkehøyskole. Der har hun en liten pause mellom aktivitetene, og nyter sommerværet sammen med assistent Lian Abiog-Svensvik og hjelper Sylvelin Nordheim (20).

– Jeg hadde egentlig ikke lyst til å dra på leiren, sier hun med et lurt

smil om munnen. På spørsmål om hva hun tenker nå, svarer hun:

– Jeg er veldig glad for at jeg dro. Det beste med leiren er alle de hyggelige folkene.

Hun trekker også frem velkomsten hun og de andre fikk da de ankom Risøya på leirens første dag. Alle hjelperne kom ut for å hilse på og ta godt imot både nye og gamle leirdeltakere.

For hjelper Sylvelin er det også

første året på leir. Hun nikker og smiler, mens Fia forteller hvor fint hun har det. – Det er så fint å få mulighetene til å være med og hjelpe andre på denne måten, sier hun – og har allerede bestemt seg for å søke igjen til neste år.

Kjent ansikt på leir

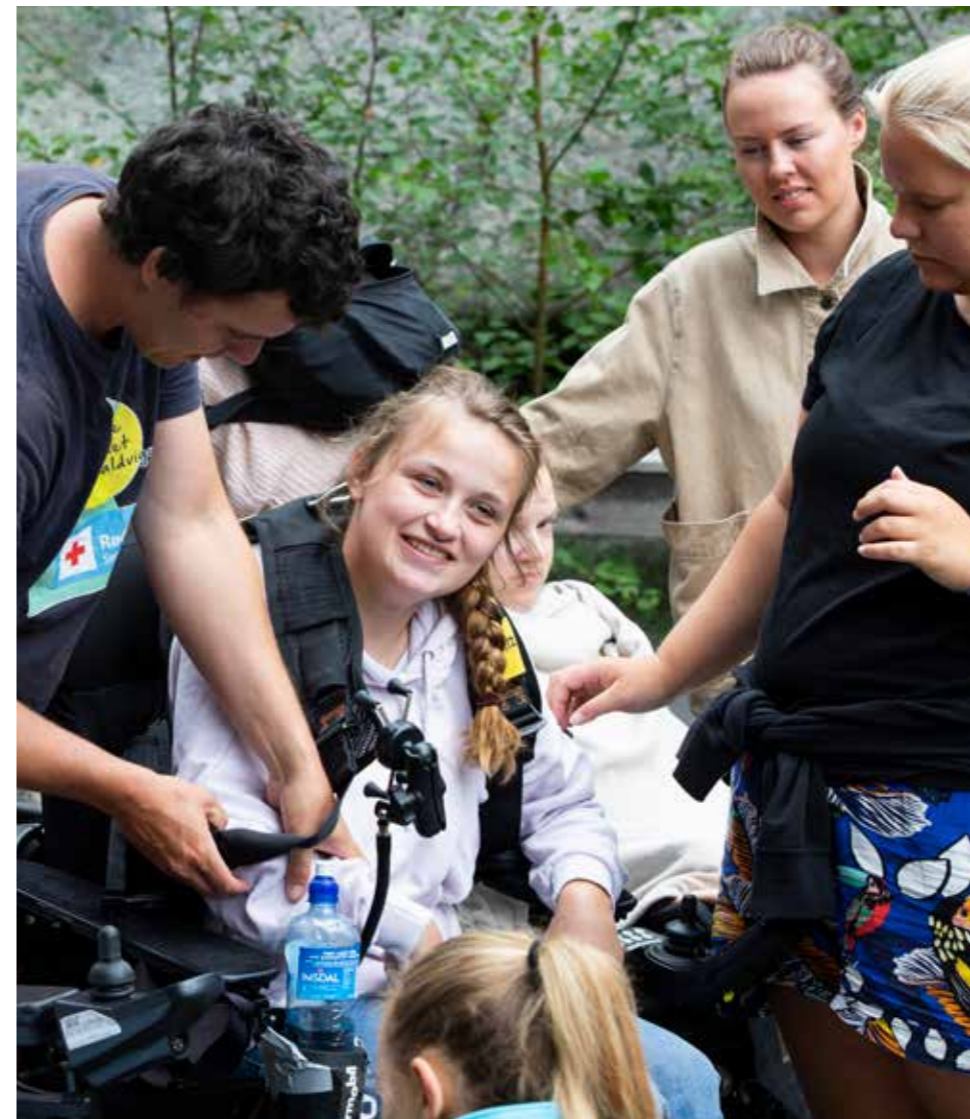
– Hvis du ikke elsker CP-leir, så er det noe galt med deg, gliser Even Hodne Valaker (16). Even har sitt

1

2

5

3

4

sjette år på sommerleir og har blitt et kjent ansikt i CP-foreningen.

Han forteller at det er like nervepirrende å vente på beskjeden om han får være med hvert eneste år.

– Jeg er heldig og har fått bli med hver gang jeg har søkt, sier han.

Det var mamma som tipset Even om leiren for over seks år siden, og han forteller at tiden på Risøya har betydd masse for ham.

– Leiren har gjort mye for meg. Jeg har det veldig fint hjemme også nå, men det er godt å komme her og få være en del av gjengen på en annen måte – ikke tenke over at ting tar litt lenger tid for eksempel, sier han, og legger til:

– Og så har jeg gjort så mye gøy her, og det er mange dager igjen. Vi skal jo være her helt til lørdag.

20 fantastiske år

Arnljot Austvik har vært leder for barneleiren siden oppstarten i 1999

og understreker viktigheten av det sosiale for deltakerne:

– Det har vært 20 fantastiske år, dette er den 21. leiren. Kona mi Tove og jeg har vært med siden begynnelsen, vi hadde allerede en leir på øya fra før. Kaisa har også vært med fra begynnelsen, hun kom til øya som helper. De første leirene ble en læretid for oss. Vi var mest bekymret for den fysiske tilretteleggingen, men oppdaget fort at det var det sosiale som var viktigst for barna. Kombinasjonen av folkehøyskolen som leirsted og ungdom som helpere fungerte veldig bra. Da kunne vi leve med litt enkle kår i internatet. I dag er fasilitetene nye og den fysiske tilretteleggingen bedre, samtidig som ungdommene er like fantastiske.

Det er svært populært å være helper på barneleiren, og hvert år er det langt flere søkere enn roller som skal fylles.

– I år var det over 100 som søkte om å få være helper, men vi hadde bare plass til under halvparten, forteller Arnljot.

FULL FART PÅ LEIR FOR UNGE VOKSNE

– Vi blir som en familie, sier leirleder Mathilde Nordby. Det er hennes sjette år som leder for leiren for unge voksne, og i år hadde hun også ansvaret for voksenleiren. Til daglig jobber hun som sykepleier i Oslo, men om sommeren er det CP-leir som gjelder. – Det er mye organisering og ting som må ordnes, men det er virkelig verdt det, sier hun. For henne er det viktig at alle, både deltakere og helpere, har det bra – og at også leder er til stede blant deltakerne og er med på det som skjer.

Heksesprang og bueskyting

Da CP-bladet var på besøk, var det klassikeren «heksespranget» (zipline)

og bueskyting som sto på programmet. Mathilde var med for å hjelpe til, og vi ble med ut i skogen. Køen ble lenger, og publikum vokste, men alle som ville, fikk muligheten til å prøve seg. Og vel så det. De mest ivrige fikk kaste seg utfor to ganger, og en av dem som satt tålmodig og ventet på en ny mulighet var Helene Mathea Martinsen (23) fra Trondheim.

– Hvor mange ganger kan vi gjøre det? Beina hadde knapt rukket å lande på fast grunn igjen før spørsmålet kom. Helene har sitt andre år på ung voksenleir og synes det er vanskelig å svare på spørsmålet om hva som er det alle beste med leir – men det er ingen tvil om at zipline står høyt på lista.

Skrekkblandet fryd

Noen syntes det var litt skummelt i starten, men samtlige kommer susende tilbake med gledeshvin,

tommel opp og store smil. De som har veldig lyst, men fortsatt er litt i tvil, blir heiet frem av både helpere og andre deltakere.

– Jeg klarte det, utbryter Maria (22) etter å ha landet med beina trygt på bakken igjen. – Det var gøy, det var dødsgøy, gliser hun, når en av helperne spør henne hvordan det var.

Det er ikke alle som setter stor pris på høyden. Noen nøyer seg med å se på og heie frem de andre, og en av dem som sitter på sidelinjen, er Audun Molund fra Troms. 19-åringen har sitt første år på ung voksenleir. Han har tidligere vært på barneleir og er nå tilbake på leir etter ett års pause. – Jeg kjenner flere her som også var på barneleiren, sier han, og svarer med en gang et klart «ja» på spørsmål om han kan anbefale ung voksenleir til neste år for dem som har sitt siste år på barneleiren i år.

1 TEATER: Dramagrupper forbereder en sketsj som skal fremføres på avslutningen.

2 GJENGANGER: Dagene på Risøya betyr mye for Even, som er tilbake for sjetten år på rad.

3 SOSIALT: For mange er det sosiale, det å få nye venner og møte igjen gamle, det aller beste med sommerleiren. Her er Andreas (til venstre) og Leo utenfor Risøya folkehøyskole.

4 VARIERTE AKTIVITETER: På barneleir får deltakerne prøve en rekke aktiviteter både til lands og til vanns. Tubing er populært når sola titter frem.

5 I KØ: Det var spente fjøs som ventet i kø. Her er det Elinas tur til å ta Heksespranget (zipline).

6 HEKSESPRANGET: Bendik suser forbi i skogen utenfor Eidens senter.

Fri fra CP

For mange er sommerleirene både sommerens og årets høydepunkt, og noe de har sett frem til i lang tid. Dagene er fylt med aktiviteter og sosialt samvær. Vennskap stiftes og formes, og for mange er nettopp samholdet det viktigste av alt. Ingen bryr seg om diagnosen, alle får den hjelpen de har behov for – og deltakerne får lov til å utfolde seg og være som de er.

Sarah Volleng (22) er på leiren for femte gang, og svaret er klart når hun blir spurt om hva som er det beste med leir:

– Jeg får fri fra CP-en og kan bare være Sarah. I hverdagen, der jeg bor, så vet alle at jeg har CP. De ser skinna på beinet. Her slipper jeg det, her får jeg fri. Ingen bryr seg om CP-en, og det er veldig deilig.

FØRSTE ÅR MED FRIIDRETT PÅ VOKSENLEIR

Sommerens hetebølge er i full blomst, og det er trykkende varmt når CP-bladet besøker voksenleiren i Tønsberg. Det rigges klart til friidrettsdag, og det er spente fjes som ankommer Greveskogen idrettspark med taxi fra Eidene senter på Tjøme. Mange har vært på leir både en og to og ti ganger før, men friidrettsdag med Norges idrettsforbund er et helt nytt innslag i programmet på voksenleir. Etter stor suksess både på barne- og ungdomsleir tidligere i sommer, er det nå de voksnes tur.

Sommerens høydepunkt

En av de som virkelig har sett frem til årets leir, er Saliha Terzic (36) fra Elverum. Hun har sitt andre år på leir og synes det er stor stas med både friidrettsdag og leir i seg selv.

– Det er kjempegøy her, sier hun med et smil så bredt at det nesten går rundt. Hun skryter av menneskene rundt seg, og trekker akkurat disse menneskene frem som det aller beste med å være på leir. Hun peker på en av hjelperne i gruppen sin, skryter av hvor flink han er til å hjelpe og får et varmt smil i retur.

Uansett hva det måtte være, stiller hjelperne opp med både armer og bein for å hjelpe til. På friidrettsdagen ble de løpende i skytteltrafikk med iskaldt saft og vann for å slukke tørst og kjøle ned varme deltakere.

Ulike aktiviteter

– Dette kan man bli støl av, roper Kari-Anne Pedersen (61) idet hun suser forbi på racerunner. På T-skjorten hennes står det passende nok: «Don't look back you're not going that way».

Racerunner er en av mange

aktiviteter deltakerne fikk muligheten til å teste ut – og kanskje en av de mest populære. Det ble raskt kø, men alle som ville, fikk prøve før det var tid for lunsj.

Ellers var det anledning til å prøve blant annet høydehopp, «slalåmkjøring» med rullestolene, spydkasting og diverse kjele- og kulekast. Anne Katrine Aas fra Norges idrettsforbund oppfordret i starten alle deltakerne til å prøve noe nytt – til å gjøre noe de ikke hadde gjort før. Ofte tror de ikke at de vil mestre en aktivitet, men så gjør de det likevel.

– Noen øyeblikk er helt magiske, sier hun.

Knytter vennskap

En av dem som har vært med på voksenleir helt siden starten, er Kari-Anne. Leiren er et velkomment avbrekk fra hverdagsrutiner, og på

spørsmål om hva som får henne til komme tilbake år etter år, svarer hun:

– Det er det sosiale, og så er det noe Øivind og jeg kan gjøre sammen. Det er masse som skjer, og du møter igjen folk som du kanskje ikke møter så ofte ellers. Også får du den hjelpa du trenger, ja, nesten mer enn det.

Hun forteller at det er klart at man blir litt sliten også av at det skjer så mye hver dag, men understreker at det finnes flere måter å bli sliten på – og at det helt klart er snakk om en god type slitenhet når hun kommer hjem etter ti dager på leir. ■

1 FLERE AKTIVITETER: For dem som ikke ønsket å prøve zipline, var bueskyting et alternativ. Noen kjørte på med begge deler.

2 RACERUNNING: Erik var en av mange som fikk teste ut racerunning på friidrettsdagen.

3 TOMMEL OPP: God stemning blant både deltakere og hjelpere på friidrettsdagen.

4 I AKSJON: Katry og hjelper Kristin i aksjon på Greveskogen idrettspark i Tønsberg.